

Ugotavljanje nepravilnosti v Banki Slovenije in DUTB-ju

KANAL A, 11.02.2015, SVET NA KANALU A, 18.00

GREGOR TREBUŠAK: Po tem kar je razkril žvižgač, torej eden od zaposlenih na Banki Slovenije in kar je prvi objavil kolumnist dnevnika Finance kaže, da nas je vlada Alenke Bratušek, skupaj z guvernerjem Banke Slovenije opeharila pa bo morda kar boljša beseda ogoljufala za več kot pol milijarde evrov. Sedaj si bom vzel nekaj časa, da vam razložim kaj se je zgodilo, sem si ga moral tudi sam. spomnite se, ko so preverjali ustreznost naših državnih bank, ko so revizorske hiše pod taktirko Banke Slovenija opravljala stresne teste v NLB-ju, NKBM-ju, Abanki, pa tudi v manjših državnih bankah. No od teh stresnih testov je bilo odvisno koliko denarja bankam manjka, da bi bile kapitalsko ustrezno, po domače povedano, da imajo dovolj svojega kapitala in koliko bo morala dati država za dokapitalizacijo. In takrat so nam postregli s številko: vse slovenske banke so decembra leta 2013 potrebovale 4 milijarde evrov. 3,5 milijarde evrov je zagotovila država, 600 milijonov evrov pa je ta država Slovenije, pod vodstvom Alenke Bratušek in Banke Slovenije, pod vodstvom Boštjana Jazbeca, vzela malim lastnikov podrejenih obveznic oziroma so morali prispevati 600 milijonov evrov, ker so jih razlastili. Sedaj pa tako, po mednarodnih računovodskih standardih je najprej kazalo, da imajo banke 1,3 milijarde evro kapitala, to bi pomenilo, da bi bilo treba dati v naše banke precej manj denarja in nobene podlage nebi bilo za razlastnjenje **malih delničarjev**. Banka Slovenije je nato naročila drugo mnenje, po sedaj še vedno tajni metodologiji, ki je noče razkriti že dve leti in izračunala, da imajo banke 1,2 milijardi evro minusa. Samo zato, ker je Banka Slovenije najela drugega ocenjevalca, ki je prikazal slabše podatke, torej ta 1,2 milijardni minus v naših bankah, je lahko ta Banka Slovenije razlastnila **male delničarje**.

LUKA MESEC (ZL): Gre za namerno, namerno izkrivljanje metodologije, za namerno ponarejanje dokumentov in za namerno zakrivanje teh informacij. In o tem so bili seznanjeni vsi: vodstvo Banke Slovenije, uprave bank in vodstvo tedanje vlade.

MATJAŽ HAN (SD): In nanazadnje tudi poziv vladi, da skliče neko izredno sejo vlade in da najde priimke in imena, ki so v bistvu resnično Slovenijo želeli postaviti na koleno.

ANDREJ ŠIRCELJ (SDS): Vsem nam in seveda tudi tistim, ki so več kot 100.000 jih je imeli določeno izgubo z izbrisom obveznic in da nam bodo seveda nalili čistega vina.

URŠA BAN (SMC): Odstop ali pa karkoli drugega recimo, če so te obtožbe, ki se bodo, ki so tukaj navedene v medijih, res izkazale za resnične ne.

MATEJ TONIN (NSI): Če se bo vse to izkazalo, da je res, potem mora to vodstvo banke biti nemudoma, top vodstvo Banke Slovenije biti nemudoma razrešeni in nekaj ljudi mora tudi oditi v zapor.

TREBUŠAK: Karmen Lugarič dober večer. Pred dobrimi tremi urami je svoj molk le prekinil Boštjan Jazbec, guverner Banke Slovenije, kar dolgo je govoril, kaj je povedal?

KARMEN LUGARIČ: Res je Gregor. Boštjan Jazbec, guverner Banke Slovenije si je vzel kar eno uro in še nekaj čez časa, da je novinarjem, ki so se tiskovne konference udeležili množično pojasnil za kaj je šlo. Najprej, odgovoril je na kar vsa tri vprašanja, ki jih bremenijo in sicer, da je Banka Slovenije prirejela s podatki in manipulirala s podatki. Dejal je, da to ni res, da so kar dvakrat stresni testi pokazali enake rezultate, torej enak manko. S tem je dokazoval, da Banka Slovenije ni manipulirala s podatki. Nadalje, da so banke prekapitalizirane, na to je odgovoril, da so imele naše banke od leta 2010 do 2012, da so bile vedno podpovprečno, pod povprečjem evropske unije, se pravi podkapitalizirane in zato je bilo potrebno pač dati toliko denarja v te banke. Da te nebi šle v stečaj. In naprej, da kaj naj bi, je zastavil vprašanje, kaj naj bi imeli torej guverner, Čufar, nekdanji finančni minister in Alenka Bratušek od tega, rekel je, da tisti, ki misli, da so imeli oni kaj od tega, ima bujno domišljijo. Poglejmo.

(prispevek)

LUGARIČ: Boris Jazbec je eden izmed 100.000 izbrisanih, ki so imeli obveznice ali delnice. Leta 2010 je kupil obveznico NLB banke z donosom 6,25 %. To je bil čas, ko so banke dajale na depozite 5 % obrestno mero, ker so denar krvavo potrebovale.

BORIS JAZBEC (izbrisani obvezničar): Čisto denar pa je, da denar vložiš v banko v obliki depozita ali pa ga posodiš, saj država Slovenija je leta 2010 potrebovala ta denar. Zakaj? Zato, ker so se od leta 2007 do 2009 banke tuje umaknile s slovenskega trga.

LUGARIČ: In prav zato so obveznice tudi izdajale, pravi. Odvetnica izbrisanih lastnikov vrednostnih papirjev pa, da je izbris neustaven. Nenavadno je, da so kar 3 institucije pravno ocenile, da gre za neustaven poseg.

SOGO VORNICA: Kasnejša revizija, se pravi te stresni testi, ki pa so se delali, je pa sedaj že javno znano, da so se delali mimo računovodskih standardov ne.

LUGARIČ: Pravno mnenje Inštituta za primerjalno pravo je dejalo, da izbris nebi bil v skladu z ustavo, prav tako pravno mnenje, ki ga je NLB naročila pri ugledni londonski pravni hiši. Ta prvi, da bi bil izbris kontra-produktiven, da bi se podrlo zaupanje v inštrument obveznic, posebej, ker so te predvidevale podoben donos kot depoziti. Mnenje je dalo tudi Združenje bank, ki je prav tako izrazilo dvom glede ustavnosti. Ta mnenja so bila vsa izrečena pred stresnimi testi, torej preden je Banka Slovenije lahko sploh vedela, kakšen kapital imajo banke. Ko je Mitja Mavko z Ministrstva za finance sporočil nižjemu uradniku Evropske komisije, da to morda nebi bilo v skladu z Ustavo, mu je ta napisal da: »Pravni argumenti, ki jih omenja Slovenija, češ da ni mogoče napisati kakovostne zakonodaje, da bi izpeljali to okrepljeno porazdelitev bremen, ne vzdržijo natančne presoje«.

SOGO VORNIK: Treba je pogledati kje je gospod Mavko danes v službi, morda v EBRD-ju, morda je tukaj potrebno iskati nenazadnje je bil v času vlade imenovan tudi na izvršnega direktorja v Slabi banki.

LUGARIČ: Guverner banke Jazbec pa danes z vsemi topovi nazaj.

BOŠTJAN JAZBEC (guverner Banke Slovenije): Še enkrat razjasnimo nekaj, Banka Slovenije je samo ugotovila negativen kapital v določenih bankah in izdala zahtevo po dokapitalizacijah. Kaj je lastnik bank počel je stvar lastnika, mi smo samo opozorili na vse težave, ki lahko pridejo do tega, če bodo šle banke v stečaj.

LUGARIČ: Izbrisani pa:

JAZBEC: Zaslužili so tuji bankirji in sicer ti, ki so pa to naredili v Sloveniji, so pa naredili na škodo davkoplačevalcev Slovenije. Zato ni res, da davkoplačevalci Slovenije niso oškodovani in pa okradeni.

TREBUŠAK: No brani se seveda tudi nekdanja predsednica vlade. Odgovorna s ene čuti. Pravi, da za dve različne revizije niti ni vedela, da pa ni imela prav nobenega razloga, da bi dvomila v podatke Banke Slovenije in vztraja, da je razlastitev imetnikov obveznic od Slovenije zahtevala Evropska komisija in da bi v nasprotnem primeru banke verjetno morale vračati evropsko pomoč.

ALENKA BRATUPŠEK (nekdanja premierka): Mogoče bi bilo dobro razkriti tudi imetnike teh podrejenih obveznic, da pravzaprav vsi skupaj ugotovimo kdo za tem, za temi izgubami stoji, z imeni in priimki.

TREBUŠAK: V studiu pa sedaj pozdravljam odvetnika Miha Kunič, ki zastopa razlaščenih obvezničarje dober večer.

MIHA KUNIČ (zastopnik razlaščenih obvezničarjev): Dober večer.

TREBUŠAK: Sem vam mislil postaviti to vprašanje na koncu, pa bom sedaj začel z njim, ker sva slišala Alenko Bratušek, morda bi bilo dobro povedati kdo so ti ljudje. Kdo pa je ta človek, koliko jih je, kdo so ti, 600 milijonov evrov so izgubili, ko jim je Banka Slovenije ta denar odvzela, jih izbrisala?

KUNIČ: Poglejta seveda obstajajo različni imetniki obveznic glede na različne banke, vendar glavnina teh obvezničarjev so pokojninski skladi. Manjše število je pravnih oseb, nato je pa tudi večje število, količinsko, fizičnih oseb. Konkretno zastopam preko 350 takih podrejenih obvezničarjev. To so fizične osebe, ki so hranile denar na banki, prišle na bančno okence in jim je bančni uslužbenec predlagal naj varčujejo še v obveznici na primer Nove ljubljanske banke.

TREBUŠAK: Sedaj vas bom še enkrat vprašal podobno: rekli ste v pokojninskih skladih, upam, da to sedaj Alenka Bratušek poslušša, kaj to pomeni, da je ne vem na primer 2/3 sva se prej pogovarjala teh podrejenih obveznic, približno 400 milijonov bili v pokojninskih skladih, lahko ljudje ostanejo brez pokojnin?

KUNIČ: Natančne številke sicer ne vem, za to bodo morali odgovoriti sami pokojninski skladi. Ja, to pomeni, da v tem drugem stebru bi znalo priti, v prihodnosti nižjih pokojnin oziroma do večje izpostavljenosti določenih teh skladov. Vendar vsi te skladi so to v svojih letnih poročilih že izkazali in tudi ovrednotili.

TREBUŠAK: Sedaj pa nekaj tistih vprašanj, ki si jih sam postavljam, ko tole gledam: kdo je torej ogoljufal vse te **male delničarje** in pa razlaščene obvezničarje?

KUNIČ: Poglejte, danes je bila sicer dolga tiskovna konferenca in skupaj z Vseslovenskim združenjem **malih delničarjev** delamo še natančno analizo, vendar prve analize kažejo, da določenih podatkov konferenca danes ni ovrгла. Kar pa pomeni, da je še vedno odgovornost tako na Banki Slovenije kot regulatorju, ne govorim nujno o tej sestavi, ampak za celotno obdobje, poleg tega tudi na samem zakonodajalcu, ki je omogočil sprejetje takega zakona, kot smo slišali pravna mnenja v nasprotju z Ustavo, ki so omogočili tako ravnanje.

TREBUŠAK: Sedaj si bova pogledala eno izjavo, kako je predsednica vlade, takrat je bila to Alenka Bratušek, nastopila pred Državnim zborom, ko se je ta denar v banke dajal:

BRATUŠEK (12. 12. 2013): Danes je dan, ki smo ga čakali 8 mesecev, danes je dan, ko smo vam dokazali in pokazali, da znamo in danes je dan, ko smo vam dokazali, da bo edina trojka v naši državi domača trojka.

TREBUŠAK: (napaka pri prenosu zvoka v studiu) bo pa seveda treba tudi dokazati. Se je tako obnašala, da se zna zgoditi, da smo izgubili vsaj 600 milijonov evrov, pa še kakšen milijon ali pa 100 več, ker smo preplačali dokapitalizacijo bank. Kdo bo sedaj ta denar vrnil?

KUNIČ: Poglejte, denar je že bil dan v banke, kar pa pomeni, da bodo banke očitno s tem denarjem naprej razpolagale. Edina sreča je ta, da izbrisani oziroma postrizeni imetniki podrejenih obveznic, torej tisti, ki so posodili denar bankam, znajo ponovno pridobiti terjatev do teh bank, kar pomeni, da jim bodo banke same mogle nekoč v prihodnosti vrniti ta denar. Kar se tiče delničarjev je podobno vprašanje, najbrž bo šlo za določene odškodninske odgovornosti. Skratka gre za zelo kompleksno stvar, vendar v končni fazi je pa gospa bivša premierka natančno odgovorila kdo je za to odgovoren.

TREBUŠAK: Hvala lepa, da ste mi tole pojasnili, mi je sedaj vse bolj jasno, predvsem pa me skrbi kako so tole z nami komunicirali in kdo bo za te milijarde lahko rečem odgovarjal. Hvala za obisk v studiu.

KUNIČ: Malenkost.

TREBUŠAK: No in ko smo dali te milijarde v reševanje slovenskih bank, smo nato ustanovili DUTB, slabo banko, na katero smo prenesli vse slabe kredite podjetij, ki jih ta niso mogla več plačati. Država je za vse nepremičnine in kredite že dala 300 milijonov evrov, jamčimo še z 1,2 milijardi obveznic. In danes so DUTB obiskali še kriminalisti. Celjski kriminalisti pod vodstvom specializiranega državnega tožilstva so opravili dve hišni preiskavi, bili so torej na slabi banki, pa tudi na domu pri upravljavcu nepremičninskega portfelja, na tej slabi banki, Davidu Vidrihu. Sumili so namreč ga, da pri cenitvah spusti ceno, če za to dobi podkupnino. V tem primeru zaradi katerega teče preiskava, je šlo za več 10.000 evrov. Poglejmo najprej kaj so povedali kriminalisti:

IGOR KEKEC (Oddelek za gospodarski kriminal PU Celje): Osumljenec je v postopku cenitve nepremičnin locirane na območju Maribora zahteval 40.000 evrov kot darilo oziroma podkupnino, v zameno, da bi kot cenilec nepremičnino v postopku ocenil bolj ugodno in s tem zanemaril interese gospodarske družbe v kateri je zaposlen. Osumljenec je del zahtevanega zneska v višini 10.000 evrov že prejel.

TREBUŠAK: Sanja Hrgota, ti si danes spremljala kriminalistične preiskave. Dober večer. Kaj torej sedaj že lahko povemo, kaj torej iščejo kriminalisti?

SANJA HRGOTA: no Gregor naj najprej na začetku povem, da osumljeni David Vidrih ostaja v policijskem pridržanju na Policijski upravi v Celju. No danes pa smo tudi izvedeli, da so kriminalisti to preiskavo pričeli

že v lanskem decembru in da danes nekako izvedeli, da je Vidrih pri svojem početju deloval povsem samostojno. Prijavo zoper njega je podal tisti od katerega je Vidrih zahteval podkupnino, kriminalisti pa so za početje Vidriha oziroma za njegove namene vedeli še preden je prejel ta prvi del podkupnine v višini 10.000 evrov, od skupno zahtevanih torej 40.000. No v nadaljevanju bodo kriminalisti sedaj torej pregledali vso dokumentacijo, računalniško opremo in druge predmete, ki so bili zaseženi v preiskavah oziroma zbrani na podlagi zbiranja obvestil, neuradno pa naj bi šlo za nepremičnino v Mariboru in sicer za Hotel Ocean, ki je v stečaju. No interno preiskavo in poostren nadzor, pa so napovedali tudi v DUTB-ju. Poglejmo izjavo:

SIMONA RODEŽ (DUTB): Prav tako bo še nadgradila že obstoječe protokole, da bi zagotovila res preglednost vseh postopkov, ki jih ima. Je pa osumljeni sodelavec sedaj že umaknjen s svojega delovnega mesta, njegove naloge so prevzeli že drugi sodelavci.

TREBUŠAK: No nič s eni preveč umaknil, ampak so ga zadržali. Sanja na DUTB-ju so ves čas zatrjevali, da imajo svoje zaposlene pod nadzorom, da nadzorujejo njihovo delo, ampak sedaj se je izkazalo, da smo vendarle imeli ves čas prav, ko smo poročali, da nad njimi, nad celotnim DUTB-jem, praktično ni nobenega nadzora?

HRGOTA: Gregor očitno. Ampak na DUTB-ju še vedno vztrajajo pri svojem in trdijo, da je bil nadzor prisoten ves čas. Čeprav po eni strani tudi priznavajo, da je David Vidrih očitno našel luknjo v tem nadzoru in taistem nadzoru, ki ga bodo sedaj nekako še poostrili, najverjetneje na tisto stopnjo, katero smo od njih nekako državljani pričakovali že od samega začetka. Namreč upravljajo z milijonskimi terjatvami, ki so velikokrat zavarovane z nepremičninami, ves čas so nas nekako prepričevali, da DUTB predstavlja rešitev za naš bančni sistem, no in po vsem kar smo slišali sedaj in če k temu prištejemo še današnje preiskave, nekako ne dobimo tistega občutka zaupanja. Poraja se ogromno vprašanj, med njimi tisto ključno, ali smo še vedno lahko prepričani, da bodo z denarjem in nepremičninami ravnali gospodarno, predvsem pa Gregor v našem interesu?

TREBUŠAK: Ja ali pa se bo našel kdo, ki bo zahteval nekaj deset tisoč evrov, pa spust kakšno oceno. Sanja najlepša hvala za danes. Ja kakšen dan imamo kajne, ko imamo kar opravičeno občutek, da politika ne ve kaj počne, da nam vse diktirajo očitno drugi in da nimamo komu zaupati. O vsem tem bomo te dni, seveda kaj pa drugega, še veliko govorili.